

KOMUNIKAT PRASOWY – INFORMACJA DLA MEDIÓW

Komunikat Biura ds. Przeciwdziałania Zachowaniom Samobójczym z okazji Światowego Dnia Zapobiegania Samobójstwom (10 września)

Światowy Dzień Zapobiegania Samobójstwom 2023: tworzymy nadzieję poprzez działanie!

Już od dwudziestu lat 10 września obchodzony będzie Światowy Dzień Zapobiegania Samobójstwom.

O Narodowym Programie Zdrowia (NPZ) na lata 2021-25

30 marca 2021 r. Rada Ministrów przyjęła Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025. Celem strategicznym Programu jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu. Cele operacyjne NPZ to:

- 1) Profilaktyka nadwagi i otyłości.
- 2) Profilaktyka uzależnień.
- 3) Promocja zdrowia psychicznego.**
- 4) Zdrowie środowiskowe i choroby zakaźne.
- 5) Wyzwania demograficzne.

Program Zapobiegania Zachowaniom Samobójczym (ZZS) i inne działania na rzecz promocji zdrowia psychicznego realizowane przez Instytut Psychiatrii i Neurologii (IPiN) w ramach NPZ są elementami realizacji celu operacyjnego 3. Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025.

Główne cele Programu ZZS to zapobieganie samobójstwom poprzez:

- zwiększenie dostępu do pomocy dla osób w kryzysie samobójczym,
- zwiększenie kompetencji osób udzielających pomocy,
- wdrożenie programów profilaktycznych skierowanych do różnych grup ryzyka, np. osób wypisywanych ze szpitali psychiatrycznych,
- poprawa monitorowania prób i zgonów samobójczych,
- prowadzenie odpowiedzialnej polityki informacyjnej na temat zachowań samobójczych, współpraca z mediami, monitoring mediów w zakresie podejmowania przez nie tematyki zachowań samobójczych,
- prowadzenie badań naukowych,
- ograniczenie dostępu do metod popełnienia samobójstwa.

Zawsze podkreślamy, że Program jest oparty na strategiach mających naukowe dowody skuteczności oraz na rzetelnych źródłach danych o zjawisku zachowań samobójczych.

Światowy Dzień Zapobiegania Samobójstwom
Tworzymy nadzieję poprzez działanie

10 września

Program zawiera 10 głównych zadań, a szeroka lista realizatorów świadczy o jego interdyscyplinarnym charakterze. Ministerstwo Zdrowia wyznaczyło IPIŃ do koordynowania Programu.

Zadanie 10 tego Programu umożliwiło utworzenie Biura mającego na celu koordynację wszystkich zadań.

Dotychczasowe działania i inicjatywy:

- 1) Biuro ds. Zapobiegania Zachowaniom Samobójczym zajmuje się koordynacją wszystkich działań i wspieraniem Liderów w ich realizacji.
- 2) Zespół opracował rekomendacje dla mediów w wersji skróconej oraz rozszerzonej, konsultuje dzieła kultury, prowadzi monitorowanie mediów oraz realizuje szkolenia dla przedstawicieli mediów.
- 3) Obecnie przygotowywane są cztery programy profilaktyczne skierowane do:
 - a. młodzieży szkolnej w wieku 13-15 lat i młodzieży szkolnej w wieku 16-18,
 - b. młodzieży w wieku 13-19 lat z tendencjami samobójczymi,
 - c. pacjentów leczonych stacjonarnie w placówkach psychiatrycznej opieki zdrowotnej,
 - d. opiekunów osób starszych przewlekłe chorych.
- 4) Opracowano wstępne standardy postępowania z osobami w kryzysie samobójczym dla: Zespołów placówek POZ, psychoterapeutów uzależnień, zespołów ratownictwa medycznego, pracowników socjalnych, interwentów kryzysowych, nauczycieli, nauczycieli specjalistów, służb mundurowych (np. Policja, PSP, ŻW), operatorów 112, duchowieństwa.
- 5) Przy czym standardy dla zespołów placówek POZ, pracowników socjalnych, nauczycieli, nauczycieli specjalistów, służb mundurowych (np. Policja, PSP, ŻW), duchowieństwa są rozwijane i w najbliższym czasie planowane są w tym obszarze szkolenia.
- 6) W ramach wzmocnienia kompetencji nawiązaliśmy również współpracę z WHO w celu przeprowadzenia pilotażowych szkoleń z mhGAP dla zespołów POZ.
- 7) Odpowiedzieliśmy na inicjatywę współpracy WHO na rzecz monitorowania zachowań samobójczych w placówkach ochrony zdrowia. Przetłumaczono w tym celu podręcznik „System monitorowania” i zaplanowano pilotaż.
- 8) Dodatkowo opracowano raport przedstawiający szczegółową analizę dostępnych danych z różnych źródeł (KGP, statystyki publicznej, GUS, sprzedaży leków przeciwdepresyjnych.) Dane te monitorowane są na bieżąco.
- 9) Zakończono badanie postaw społecznych wobec samobójstw, obecnie trwają analizy statystyczne zebranych wyników.

Program ZZS powstał w czasie intensywnych przemian kulturowych, które jeszcze zostały wzmocnione przez pandemię. Program ma przed sobą jeszcze dwa i pół roku.

Program jest na tyle uniwersalny, że można w nim uwzględnić potrzeby popandemiczne, zwłaszcza dotyczące skutków izolacji młodzieży szkolnej i osób starszych.

Lista zadań rozpoczętych jest długa, wiele z nich jest w toku. Skuteczność działań zwiększy dobra komunikacja i współpraca pomiędzy wszystkimi podmiotami realizującymi Program.

20-lecie Polskiego Towarzystwa Suycydologicznego (PTS):

Program nie powstałby, gdyby nie to, że 20 lat temu zebrało się grono naukowców i praktyków, któremu bliskie było działanie na rzecz i w interesie osób zagrożonych samobójstwem.

Pierwszym Prezesem PTS został Pan Profesor Brunon Hołyst (pełni tę funkcję do dziś). Towarzystwo od razu podjęło działania na rzecz osób w kryzysie samobójczym. Przetłumaczyło i opublikowało Poradniki WHO nt. samobójstw.

We współpracy z wieloma instytucjami oraz innymi towarzystwami (m.in. PTP) zorganizowało w 2015 roku I Ogólnopolską Konferencję Suicydologiczną.

Nawiązanie kontaktów w 2015 r. podczas I Ogólnopolskiej Konferencji Suicydologicznej w UM w Łodzi zaowocowało współpracą w zakresie przeciwdziałania zachowaniom samobójczym, pomiędzy: PTS, Komendą Wojewódzką Policji w Łodzi a Uniwersytetem Medycznym w Łodzi (15.04.2016 w Łódzkim Urzędzie Woj.) oraz KGP a Zespołem roboczym ds. prewencji samobójstw i depresji (ZR ds. PSiD) powołanym w lipcu 2016 r. (Uchwałą nr 3/2016 Rady ds. Zdrowia Publicznego) w celu zapewnienia wsparcia merytorycznego realizacji NPZ, w tym m.in. poprawy rejestracji ZS.

Do realizacji tego zadania utworzono w ramach Zespołu grupę ds. monitorowania ZS, efekty jej pracy udokumentowano na I Kongresie Suicydologicznym (m.in. w Deklaracji Pokongresowej).

W dniu 22 marca 2018 w Auli 1000 UM w Łodzi, odbył się historyczny I Kongres Suicydologiczny, poświęcony „Perspektywom zapobiegania samobójstwom i depresji w Polsce”, z udziałem zagranicznych i polskich ekspertów w dziedzinie suicydologii. Jego przesłanie brzmiało: „Twoje działania mogą uratować życie”.

Organizatorami Kongresu byli: Departament Zdrowia Publicznego Ministerstwa Zdrowia, Zespół Roboczy ds. prewencji samobójstw i depresji przy Radzie ds. zdrowia publicznego, Uniwersytet Medyczny w Łodzi, Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie, Polskie Towarzystwo Suicydologiczne, Sekcja Naukowa Suicydologii Polskiej Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego oraz Regionalne Centrum Polityki Społecznej – Jednostka Organizacyjna Samorządu Województwa Łódzkiego.

W dniach 19-20 listopada 2020 roku odbył się II Kongres Suicydologiczny, poświęcony Główny cel to wsparcie merytoryczne działań na rzecz zapobiegania zachowaniom samobójczym, w ramach Narodowego Programu Zdrowia (NPZ).

Wydarzenie w całości było transmitowane na żywo na stronie konferencji <http://konferencjasuicydologiczna.umed.pl/> oraz za pośrednictwem serwisu YouTube.

Organizatorzy to: Ministerstwo Zdrowia: Departament Zdrowia Publicznego i Rodziny oraz Zespół Roboczy ds. Prewencji Samobójstw i Depresji przy Radzie ds. Zdrowia Publicznego, Uniwersytet Medyczny w Łodzi, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Polskie Towarzystwo Suicydologiczne (PTS), Sekcja Naukowa Suicydologii Polskiej PTP.

PTS wydawało czasopismo naukowe zatytułowane Suicydologia. Od 2021 roku wydaje monografie Zapobieganie zachowaniom samobójczym. Do tej pory ukazały się 3 tomy:

- 1) Motywacja zachowań samobójczych (2021)
- 2) Zachowania suicydalne osób starszych (2022)
- 3) Zachowania suicydalne dzieci i młodzieży (2023)

Członkowie PTS aktywnie uczestniczą w projektach realizowanych w ramach NPZ 2021-2025.

PTS prowadzi również platformę pomocowo-edukacyjną „Życie warte jest rozmowy” (ŻWJR) <https://zwjr.pl/>

Obecnie liczba członków PTS wynosi 128 osób.

PTS prowadzi również studia podyplomowe Suicydologia: teoretyczna i praktyczna wiedza z zakresu profilaktyki samobójstw. Dotychczas odbyły się 3 edycje, które ukończyło 149 słuchaczy. Obecnie trwa nabór na 4 edycję studiów. Studia są realizowane we współpracy z Menedżerską Akademią Nauk Stosowanych w Warszawie.

Materiały dla mediów:

W ramach NPZ opracowano materiały informacyjno-edukacyjne dla mediów, w tym rekomendacje dotyczące informowania o zachowaniach samobójczych:

- Rekomendacje dotyczące informowania o zachowaniach samobójczych – wersja rozszerzona
- Rekomendacje dotyczące informowania o zachowaniach samobójczych – wersja skrócona
- Ramka pomocowa
- Poradnik dla pracowników mediów
- Poradnik dla osób wypowiadających się w mediach

Zachęcamy do zapoznania się z ich treścią na stronie internetowej Biura ds. Zapobiegania Zachowaniom Samobójczym: <https://zapobiegajmysamobojstwom.pl>

Podsumowanie:

Ważne, by wszystkie działania włączać w toczącą się reformę systemu opieki psychiatrycznej, wykorzystując nowe formy wspierania i docierania do osób w kryzysie. Jednocześnie pamiętajmy, że zdrowie psychiczne jest wieloaspektowe i ma wymiar psychiatryczny, psychologiczny, społeczny. Potrzebujemy zaangażować zasoby społeczności lokalnej z różnych sektorów. W tym celu ważne jest, aby tworzyć na poziomie społeczności lokalnej warunki prawne, organizacyjne i finansowe do wdrożenia współpracy pomiędzy różnymi sektorami usług publicznych.

Pamiętajmy, szczególnie w chwilach trudnych, że pomoc jest dostępna, a ograniczenia postrzegania charakterystyczne dla trudnych okresów w życiu, w tym różnego rodzaju kryzysów, są przejściowe. Zawsze niezależnie od okoliczności, jest nadzieja na lepsze jutro!

Pamiętajmy, że mamy w budowie lepszego jutra swój udział i nawet, jeżeli trudno Nam w tym momencie w to uwierzyć nasze życie jest bezcenne.

Pomagajmy sobie i innym organizując aktywności wzmacniające poczucie wartości oraz poczucie przynależności i związku z innymi, a zwłaszcza pomagajmy tworzyć tzw. miejsca bezpieczne, miejsca, gdzie osoby w potrzebie mogą zwrócić się o pomoc niezależnie od dręczącego je problemu.

Światowy Dzień Zapobiegania Samobójstwom
Tworzymy nadzieję poprzez działanie
10 września

